2025/2075

14.10.2025

# EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2025/2075,

## 8. oktoober 2025,

## millega muudetakse määrust (EL) nr 909/2014 seoses lühema arveldustsükliga liidus

**(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust, ([1])

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ([2])

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 909/2014 ([4]) artikli 5 lõikega 2 reguleeritakse enamiku kauplemiskohtades toimuvate vabalt võõrandatavate väärtpaberitega tehtavate tehingute arveldusperioodi. Kui teatavad erandid välja arvata, peab selliste tehingute kavandatud arvelduspäev olema hiljemalt teine pangapäev pärast kauplemise toimumist. Seda ajavahemikku nimetatakse arveldustsükliks. Nõuet, et arveldus peab toimuma hiljemalt teisel pangapäeval pärast kauplemise toimumist, nimetatakse T + 2 arveldustsükliks või lihtsalt T + 2 arvelduseks.

(2) Vabalt võõrandatavate väärtpaberitega tehtavate tehingute pikemad arveldusperioodid suurendavad tehinguosaliste riske ning vähendavad ostjate ja müüjate võimalusi teha muid tehinguid. Neil põhjustel on paljud kolmandate riikide jurisdiktsioonid läinud üle, on üle minemas või kavatsevad üle minna sellisele arveldusperioodile, mis on üks pangapäev pärast kauplemise toimumist (edaspidi „T + 1 arveldus“). Üldine üleminek lühematele arveldusperioodidele tekitab aga ebakõlasid liidu ja ülemaailmsete finantsturgude vahel. Need ebakõlad suurenevad veelgi, kui T + 1 arveldusele läheb üle rohkem riike, suurendades seega sellistest ebakõladest tulenevaid kulusid liidu turuosalistele. Lisaks on mõned kapitaliturud teatavat liiki tehingute puhul juba lühendanud arveldustsüklit T + 0 arveldusele. Liidus arveldavad väärtpaberite keskdepositooriumid juba märkimisväärse arvu tehinguid T + 0 arvelduse alusel.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1095/2010 ([5]) asutatud Euroopa järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve – ESMA) jõudis oma 18. novembri 2024. aasta aruandes, milles hinnatakse Euroopa Liidus arveldustsükli lühendamise asjakohasust, järeldusele, et liidus arveldustsükli lühendamine T + 1 arveldusele vähendaks märkimisväärselt tururiske, eelkõige seoses vastaspoole- ja volatiilsusriskidega, ning vabastaks kapitali, mida ei ole enam vaja lisatagatise nõuete katmiseks. Samuti võimaldaks T + 1 arveldustsükkel liidu kapitaliturgudel pidada sammu muude ülemaailmsete turgude arenguga, kõrvaldades arveldusperioodide praeguse ebakõlaga seotud kulud. See aitaks kaasa ka korporatiivsete sündmuste standardite ja turutavade edasisele ühtlustamisele liidus ning toetaks üldisemalt liidu kapitaliturgude konkurentsivõimet. Komisjon on nende järeldustega nõus.

([1]) ELT C, C/2025/2274, 14.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2274/oj.
([2]) ELT C, C/2025/3203, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3203/oj.
([3]) Euroopa Parlamendi 10. septembri 2025. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 29. septembri 2025. aasta otsus.
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ning määrust (EL) nr 236/2012 (ELT L 257, 28.8.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/909/oj).
([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1095/oj).

(4) Seepärast on asjakohane teha määrusesse (EL) nr 909/2014 sihipärane muudatus, et lühendada praegust kohustuslikku arveldustsüklit nii, et arveldus toimuks hiljemalt üks pangapäev pärast kauplemise toimumist. Arveldustsükli selline lühendamine ei takistaks väärtpaberite keskdepositooriumidel vabatahtlikult arveldamast tehinguid kauplemispäevaga samal kuupäeval, kui see on tehnoloogiliselt teostatav.

(5) Väärtpaberitega finantseerimise tehingud võimaldavad turuosalistel hallata oma likviidsus- ja rahastamisvajadusi paindlikult. Turusuundumused näitavad, et selliseid tehinguid kasutatakse kauplemiskohtades järjest rohkem. Teatavad väärtpaberitega finantseerimise tehingud, mis tehakse kauplemiskohtades, kuuluksid T + 1 arveldustsükli nõude kohaldamisalasse. Võttes aga arvesse selliste tehingute mittestandardset olemust ja eelkõige mittestandardseid arvelduspериoode, milles selliste tehingute pooltel võib olla vaja oma eesmärkide saavutamiseks kokku leppida, ning et mitte heidutada nende tegemist kauplemiskohtades, tuleks need tehingud T + 1 arveldustsükli nõudest vabastada. Samal ajal tuleks T + 1 arveldustsükli nõudest kõrvalehoidmise riski vältimiseks kohaldada seda vabastust üksnes juhul, kui kõnealused väärtpaberitega finantseerimise tehingud dokumenteeritakse ühe tehinguna, mis koosneb kahest omavahel seotud toimingust. Sellest tulenevalt tuleks T + 1 arveldustsükli nõude kohaldamisel seda nõuet kohaldada väärtpaberitega finantseerimise dokumenteerimata tehingute suhtes. Sõnaselge vabastus ei ole vajalik võimenduslaenu tehingute puhul, kuna need ei ole tehingud vabalt võõrandatavate väärtpaberitega ja jäävad seega T + 1 arveldustsükli nõude kohaldamisalast välja.

(6) Määruses (EL) nr 909/2014 on sätestatud mitmesugused meetmed arvelduse ebaõnnestumisega tegelemiseks, sealhulgas kohustusi mittetäitvate liikmete suhtes kohaldatavad rahatrahvid. Kõnealuste rahatrahvide arvutamine on kindlaks määratud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2017/389 ([6]) sätestatud parameetritega. Komisjon peaks jälgima turusuundumusi, arvelduse ebaõnnestumiste mahtu ja sektori valmisolekut täita T + 1 arveldustsükli nõuet ning kaaluma vastavalt, kas on märkimisväärne risk, et üleminek T + 2 arveldustsükli nõudelt T + 1 arveldustsükli nõudele tooks kaasa arvelduse ebaõnnestumiste olulise suurenemise. Sellise riski tuvastamise korral saab komisjon vajaduse korral kaaluda delegeeritud määruse (EL) 2017/389 vastavat kohandamist või võtta määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud volituste piires muid asjakohaseid meetmeid, et leevendada nii rahalisi kui ka mitterahalisi negatiivseid tagajärgi. Kõik kohandused peaksid olema ajutised, eesmärgiga proportsionaalsed ja kavandatud nii, et vältida sektorile ülemääraste kulude tekitamist.

(7) ESMA peaks T + 1 arveldustsüklile üleminekul jälgima arvelduse tõhusust ning esitama kõnealusele üleminekule vahetult eelnevatel ja vahetult järgnevatel kuudel selle kohta sagedamini aruandeid. Pidades silmas teatavat liiki väärtpaberitega finantseerimise tehingute käesoleva määruse kohast vabastust T + 1 arveldustsükli nõudest, peaks ESMA pöörama erilist tähelepanu kauplemiskohtades või väljaspool neid kaubeldavate väärtpaberitega finantseerimise tehingute arvelduse tõhususele.

(8) Seepärast tuleks määrust (EL) nr 909/2014 vastavalt muuta.

(9) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt kehtestada liidus lühem arveldustsükkel, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda selle ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(10) Tagamaks, et kõik asjaomased sidusrühmad on piisavalt ette valmistatud ja võimelised koordineeritult ja õigeaegselt T + 1 arveldustsüklile üle minema, tuleks käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva edasi lükata,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

([6]) Komisjoni 11. novembri 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/389, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 909/2014 seoses arvelduse ebaõnnestumise korral kohaldatavate rahatrahvide arvutamise parameetritega ja keskdepositooriumide tegevusega vastuvõtvas liikmesriigis (ELT L 65, 10.3.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/389/oj).

*Artikkel 1*

**Määruse (EL) nr 909/2014 muutmine**

Määrust (EL) nr 909/2014 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 5 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõikes 1 osutatud vabalt võõrandatavate väärtpaberitega tehtavate tehingute puhul, mis tehakse kauplemiskohtades, on kavandatud arvelduspäev hiljemalt esimene pangapäev pärast kauplemise toimumist.

Esimeses lõigus sätestatud nõuet ei kohaldata järgmise suhtes:

a) kauplemiskohtades tehtavad määratud vastaspoolega tehingud;

b) kahepoolselt tehtavad tehingud, millest siiski teavitatakse kauplemiskohta;

c) esimene tehing, kui asjaomaste vabalt võõrandatavate väärtpaberite kohta tuleb teha esmane registrikanne artikli 3 lõike 2 kohaselt;

d) järgmised väärtpaberitega finantseerimise tehingud, tingimusel et need dokumenteeritakse ühe tehinguna, mis koosneb kahest omavahel seotud toimingust:

i) väärtpaberite laenuks andmine või väärtpaberite laenuks võtmine, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/2365 (*) artikli 3 punktis 7;

ii) ostu-tagasimüügi tehingud või müügi-tagasiostu tehingud, nagu on määratletud määruse (EL) 2015/2365 artikli 3 punktis 8;

iii) repotehingud, nagu on määratletud määruse (EL) 2015/2365 artikli 3 punktis 9.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2365, mis käsitleb väärtpaberitega finantseerimise tehingute ja uuesti kasutamise läbipaistvust ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 337, 23.12.2015, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/2365/oj).“

2) Artiklit 74 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punktile a lisatakse järgmine punkt:

„ia) tehingute kategooriad, tehingute kavandatav arvelduspäev ja see, kas tehingud tehakse kauplemiskohtades;“;

b) lõike 2 esimese lõigu punkt d asendatakse järgmisega:

„d) lõike 1 punkti a alapunktis ia ja punktides e, h, j ja k osutatud aruannete puhul komisjoni taotluse alusel.“

3) Artikli 75 esimesele lõigule lisatakse järgmine punkt:

„aa) hindab turumõju ja põhjendust seoses teatavat liiki väärtpaberitega finantseerimise tehingute suhtes kohaldatava vabastusega artikli 5 lõikes 2 sätestatud nõudest arveldada hiljemalt esimesel pangapäeval pärast kauplemise toimumist;“.

*Artikkel 2*

**Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 11. oktoobrist 2027.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 8. oktoober 2025

| *Euroopa Parlamendi nimel* | *Nõukogu nimel* |
|---|---|
| *president* | *eesistuja* |
| R. METSOLA | M. BJERRE |